VIQUIPÈDIA

Tolowa

El **tolowa** (*Taa-Laa-Wa*), **Chetco-Tolowa**, o **Siletz Dee-ni**) és una llengua atapascana del subgrup de les Llengües atapascanes de la costa del Pacífic parlada pels tolowes. Juntament amb dues llengües relacionades (riu Rogue i alt umpqua) forma la secció oregoniana del grups.

Tolowa	
Siletz Dee-ni	
Tipus	llengua, llengua morta, llengua extinta i llengua críticament amenaçada
Parlants	
1 (2001)[1] principalment a Califòrnia (vall de Hoopa)	
Parlat a	Estats Units
Classificació lingüística	
llengua humana llengües ameríndies llengües na-dené llengües eyak-atapascanes llengües atapascanes llengües atapascanes de la costa del Pacífic	
Característiques	
Nivell de vulnerabilitat	5 en perill crític
Codis	
ISO 639-3	tol (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=tol)
Glottolog	tolo1259 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/tolo1259)
Ethnologue.com	tol (http://www.ethnologue.com/language/tol)
UNESCO	779 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-779.html)
IETF	tol
Endangeredlanguages.com	855 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/855)

Contingut

Distribució geogràfica
Revitalització de la llengua tolowa
Revitalització de la llengua Siletz Dee-ni
Referències
Bibliografia
Enllaços externs

Distribució geogràfica

En el moment del primer contacte amb els europeus el tolowa era parlat en diverses comunitats dels pobles grans i pròspers de la costa del Comtat de Del Norte a la cantonada nord-oest de Califòrnia i al llarg de la costa sud del Comtat de Curry (Oregon). Avui dia el terme *tolowa* (o de vegades *Smith River*) és utilitzat principalment pels residents a Califòrnia, la majoria dels quals estan afiliats a ranxeria Smith River. Aquells que resideixen a Oregon, la majoria dels quals estan afiliats a les Tribus Confederades de Siletz al sud-oest de Portland, on es van retirar als seus avantpassats en la dècada de 1850 (Beckham 1971), es refereixen a si mateixos com a *chetco*, *tututni*, o *deeni*.

Per als detalls de la documentació lingüística del chetco-tolowa i un recull de fonologia i gramàtica de l'atapascà d'Oregon, veure Golla (2011:70-75).

Revitalització de la llengua tolowa

Loren Bommelyn, parlant materna i lingüista, ha publicat diversos llibres pedagògics i ensenya a joves estudiants tolowes a Crescent City (Comtat de Del Norte).

S'han usat tres alfabets des de la formació del Programa de Llengua Tolowa Dee-ni’, patrocinat per l'Associació pel Benestar Indi Del Norte en 1969. El primer era una "versió tolowa de l'alfabet Uni-fon", escrit a mà. En 1993 es va desenvolupar un Nou Alfabet Pràctic amb el propòsit d'escriure a l'ordinador. El 1997 Loren Bommelyn va desenvolupar un alfabet que no requeria caràcters barrats o de ganxo nasal anomenat Alfabet Tolowa Dee-ni’.[2]

Revitalització de la llengua Siletz Dee-ni

Siletz Dee-ni és una forma de tolowa històricament parlada pels membres de la Tribus Confederades de Siletz a la reserva Siletz d'Oregon. D'acord amb un informe de la National Geographic Society i Living Tongues Institute for Endangered Languages (Institut Llengües Vives per a Llengües en Perill), que és l'últim dels molts idiomes que es parlaven a la reserva i es deia que el 2007 només tenia un parlant viu.[3] No obstant això, la llengua almenys ha estat parcialment reviscolada i en algunes àrees ‘ara molts ensenyen als altres en Siletz Dee-ni’.[4]

S'han ofert cursos de 6è a 8è grau a l'Oregon's Siletz Valley Charter School. Alfred "Bud" Lane ha reunit 14,000 paraules de **Siletz Dee-ni**, una varietat de chetco-tolowa "restringida a una petita àrea a la costa central d'Oregon," en un diccionari audio/dibuix online per a ús de la comunitat.[5][6][7]

Referències

1. Tolowa reference (http://archive.ethnologue.com/16/show_language.asp?code=tol) at *Ethnologue* (16th ed., 2009)
2. «Language : Smith River Rancheria (http://www.tolowa-nsn.gov/tolowaculture/language)». [Consulta: 4 juny 2012].
3. Wilford, John Noble «Languages Die, but Not Their Last Words (http://www.nytimes.com/2007/09/19/science/19language.html)». *New York Times*, 19-09-2007 [Consulta: 19 setembre 2007].
4. ‘Embracing the future’, *The Economist*, 25 Feb 2012
5. «BBC News - Digital tools 'to save languages' (http://www.bbc.co.uk/news/science-environment-17081573)».
6. «Siletz Talking Dictionary (http://siletz.swarthmore.edu/?q=basket&fields=gloss&semantic_ids=)».
7. «How to Help an Endangered Language (http://learningenglish.voanews.com/content/how-to-help-an-endangered-language-150364655/608396.html)». , 05-08-2012. « »

Bibliografia

- Beckham, Stephen Dow (1971). *Requiem for a People: The Rogue River Indians and the Frontiersmen.* Norman: University of Oklahoma Press.
- Bommelyn, Loren (1995). *Now You're Talking Tolowa.* Arcata: Humboldt State University, Center for Indian Community Development.
- Collins, James (1998). *Understanding Tolowa Histories: Western Hegemonies and Native American Responses.* London: Routledge
- Golla, Victor (2011). *California Indian Languages.* Berkeley: University of California Press. ISBN 978-052-026667-4.

Enllaços externs

- «Siletz Talking Dictionary (http://siletz.swarthmore.edu/?q=basket&fields=gloss&semantic_ids=)». [Consulta: 3 juny 2012].
- Siletz Tribal Language Project (http://www.siletzlanguage.org/)
- Tolowa (http://www.native-languages.org/tolowa.htm), a native-languages.org
- Tolowa (http://linguistics.berkeley.edu/~survey/languages/tolowa.php) a Survey of California and Other Indian Languages
- Tribu tolowa de la ranxeria Smith River (http://www.tolowa-nsn.gov/)
- Tah-Ah-Dun Indian Magnet Charter School (http://archive.cta.org/CaliforniaEducator/v10i4/Feature_2.htm)
- Johnson, Kirk «Siletz Language, With Few Voices, Finds Modern Way to Survive (http://www.nytimes.com/2012/08/04/us/siletz-language-with-few-voices-finds-modern-way-to-survive.html)». *The New York Times*, 04-08-2012.
- Don Macnaughtan. «Bibliography and Discography on the Chetco, Tututni and other Athapaskans of Southwest Oregon (http://www.lanecc.edu/library/don/athapaskan.htm)» (Lane Community College Library). [Consulta: 4 setembre 2012].
- OLAC resources in and about the Tolowa language (http://www.language-archives.org/language/tol)
- OLAC resources in and about the Chetco language (http://www.language-archives.org/language/ctc)

Prova **Wikipedia en tolowa** a Wikimedia Incubator.

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Tolowa&oldid=23918375»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 29 juny 2020 a les 23:41.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.